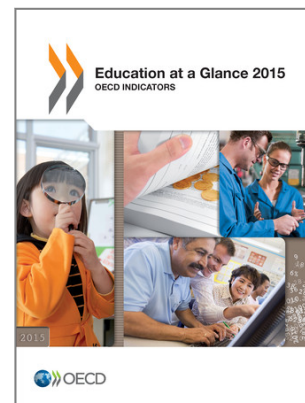

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2015

OECD Indicators

Summary in Slovak

Celý dokument si môžete prečítať na: 10.1787/eag-2015-en

Prehľad o vzdelávaní 2015

Ukazovatele OECD

Zhrnutie v slovenčine

Na trhu práce aj v živote – vzdelanie stojí za námahu...

V priemere vyše 80 % dospelých s terciárnym vzdelaním má zamestnanie v porovnaní s vyše 70 % ľudí s vyšším sekundárnym alebo post-sekundárnym vzdelaním, ktoré sa nezahŕňa do terciárneho vzdelávania, a s menej ako 60 % dospelých bez vyššieho sekundárneho vzdelania. Dospelí s terciárnym vzdelaním tiež zarábajú v priemere približne o 60 % viac ako dospelí, ktorí dosiahli vyššie sekundárne vzdelanie ako svoju najvyššiu úroveň vzdelania. Vo všeobecnosti sa miera zamestnanosti a výška zárobku zvyšuje s úrovňou vzdelania a kvalifikácie dospelého človeka. Na trhu práce sa však stále vysokoškolský diplom alebo titul považuje za hlavný znak o kvalifikácii pracovníka.

Nepochybne vzhľadom na tieto výhody čoraz viac mladých dospelých v krajinách OECD sa venuje terciárnemu vzdelávaniu. V krajinách OECD a v subjektoch na vnútroštátnej úrovni, ktoré sa v roku 2012 zúčastnili na prieskume týkajúcom sa zručností dospelých (v rámci Programu medzinárodného hodnotenia kompetencií dospelých) v priemere 22 % osôb vo veku 25 – 34 rokov, ktoré nie sú študentmi (a v Kórei 47 % osôb z tejto skupiny) dosiahlo terciárne vzdelanie, hoci ich rodičia túto úroveň nedosiahli. Títo dospelí, „ktorí predstavujú prvú generáciu dospelých s terciárnym vzdelaním“, a dospelí s terciárnym vzdelaním, ktorých rodičia tiež dokončili terciárne vzdelávanie, majú podobnú mieru zamestnanosti a zaoberajú sa podobnými odbormi. To znamená, že stať sa prvým v rodine s dosiahnutým terciárnym vzdelaním, nie je v žiadnom prípade nevýhodné.

Údaje svedčia aj o tom, že hoci je počet študentov hlásiacich sa do programov bakalárskeho štúdia oveľa vyšší než počet študentov, ktorí sa hlásia do magisterských alebo doktorandských programov, na trhu práce je viac príležitostí – a vyšší príjem – pre dospelých s magisterským titulom než v prípade ľudí, ktorí majú len bakalársky titul. Zamestnaní dospelí s bakalárskym alebo rovnocenným titulom zarábajú približne o 60 % viac než zamestnaní dospelí s vyšším sekundárnym vzdelaním, ale ľudia s magisterským, doktorským alebo rovnocenným titulom zarábajú viac než dvojnásobok.

Výhody vzdelania však nie sú len finančné. Dospelí s vyšším dosiahnutým vzdelaním častejšie v prieskumoch oznamujú, že majú dobré zdravie, zúčastňujú sa na dobrovoľníckych činnostiach, dôverujú druhým a majú pocit, že ich názory berie vláda na vedomie. Inými slovami, dospelí s vyšším vzdelaním sa zvyčajne viac angažujú vo svete okolo nich.

... hoci nerovnosti pretrvávajú

Napriek zúženiu, či dokonca napriek obráteniu rodových rozdielov v oblasti dosiahnutého vzdelania sú ženy stále nedostatočne zastúpené v určitých oblastiach vzdelávania, ako je veda, technológia, inžinierstvo a matematika. V porovnaní s mladými mužmi je tiež menej pravdepodobné, že mladé ženy budú zamestnané, hoci rodový rozdiel v zamestnávaní je oveľa užší v prípade mladými dospelými s terciárnym vzdelaním ako medzi mladými dospelými s nižším vzdelaním.

V údajoch sa tiež ukazuje, že najsilnejší vplyv na príjmy zo zamestnania má úroveň vzdelania danej dospelaj osoby. Dospelí s terciárnym vzdelaním majú o 23 percentuálnych bodov vyššiu pravdepodobnosť, že budú patriť medzi 25 % dospelých s najvyššími príjmami (mesačné príjmy) v porovnaní s dospelými, ktorých najvyššia úroveň dosiahnutého vzdelania je vyššie sekundárne vzdelanie alebo post-sekundárne vzdelanie, ktoré nie je zahrnuté do terciárneho.

V mnohých krajinách OECD klesli medzi rokmi 2010 a 2012 verejné výdavky na vzdelávanie

Odvetvie vzdelávania pocítilo oneskorenú reakciu na svetovú hospodársku krízu z roku 2008. Medzi rokmi 2010 a 2012, keď HDP začalo po spomalení rásť, výdavky verejnej správy na vzdelávacie inštitúcie klesli vo viac ako v jednej tretine krajín OECD.

Hospodársky pokles v roku 2008 mal priamy vplyv aj na platy učiteľov na prvom a druhom stupni škôl. V rokoch bezprostredne nasledujúcich po kríze, hoci niektoré krajiny sa už začali pomaly zotavovať, boli platy učiteľov zmrazené alebo znížené, a to tak, že počet krajín, v ktorých došlo medzi rokmi 2008 a 2013 k zvýšeniu plátov v reálnych hodnotách, sa znížil približne na polovicu krajín OECD. Tieto trendy nijako neprispeli k zúženiu veľkému rozdielu v odmeňovaní medzi učiteľmi a inými pracovníkmi s podobným vzdelaním. V krajinách OECD učitelia v predškolskom a primárnom vzdelávaní zarábajú v priemere 78 % platu celoročne zamestnaného pracovníka na plný pracovný čas s podobnou úrovňou vzdelania, učitelia v nižšom sekundárnom vzdelávaní zarábajú 80 % a učitelia vo vyššom sekundárnom vzdelávaní 82 % tohto referenčného platu. Tieto nekonkurencieschopné mzdy veľmi sťažujú možnosť prilákať najlepších záujemcov o učiteľské povolanie.

Zníženie finančných prostriedkov by mohlo ohroziť aj činnosti týkajúce sa profesionálneho rozvoja učiteľov. Z údajov programu PISA vyplýva, že napriek zvýšeniu investícií do informačných a komunikačných technológií (IKT) pre školy, učitelia tieto nástroje nevyužívajú systematicky. V skutočnosti učitelia, ktorí sa zúčastnili na Medzinárodnom prieskume OECD v oblasti výučby a učenia sa v roku 2013 (TALIS) uviedli, že jedna z oblastí, kde najviac potrebujú profesionálny rozvoj, je rozvoj zručností v oblasti IKT pre učenie.

Ďalšie zistenia

- Krajiny OECD v roku 2012 vynaložili v priemere 5,3 % ich HDP na vzdelávacie inštitúcie od primárneho po terciárne vzdelávanie. V 11 krajinách s dostupnými údajmi sa vynaložilo viac než 6 % ich HDP.
- Vzdelávanie sa väčšinou financuje z verejných zdrojov, ale inštitúcie terciárneho vzdelávania získavajú najväčší podiel finančných prostriedkov zo súkromných zdrojov. Medzi rokmi 2000 a 2012 sa priemerný podiel verejného financovania inštitúcií terciárneho vzdelávania znížil zo 69 % v roku 2000 na 64 % v roku 2012.
- Vzdelávanie v ranom detstve je mimoriadne prospešné pre študentov prístahovateľského pôvodu.
- Vo všetkých krajinách a hospodárstvach, ktoré sa zúčastnili na Programe OECD pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA) v roku 2012, je rodový rozdiel v čítaní užší v prípade čítania textov v elektronickej podobe než pri čítaní textov na papieri. Dievčatá prekonalí chlapcov v čítaní textov v elektronickej podobe v priemere o 26 bodov v porovnaní s čítaním textov na papieri, kde bol priemerný rozdiel 38 bodov, čo zodpovedá takmer jednému roku štúdia.
- Takmer 77 % dospelých s kvalifikáciou v rámci odborného vyššieho sekundárneho alebo post-sekundárneho vzdelania, ktoré nie je zahrnuté do terciárneho, je zamestnaných – podiel, ktorý je o 7 percentuálnych bodov vyšší než v prípade dospelých s najvyššou kvalifikáciou v rámci všeobecného vyššieho sekundárneho vzdelania.
- Jeden z piatich ľudí vo veku 20 – 24 rokov nie je ani zamestnaný, ani nepodstupuje vzdelávanie či odbornú prípravu.
- Približne 57 % zamestnaných dospelých s dobrými zručnosťami v oblasti informačných a komunikačných technológií a pri riešení problémov sa zúčastňuje na zamestnávateľom podporovanom formálnom alebo neformálnom vzdelávaní. Len 9 % dospelých, ktorí nevedia používať počítač a chýbajú im zručnosti v oblasti riešenia problémov, sa zúčastňuje na týchto programoch.
- Väčšie triedy vykazujú súvislosť s menším množstvom času na učenie a učenie sa a s väčším množstvom času na udržiavanie poriadku v triede. Jeden dodatočný študent, ktorý sa pridá do

priemerne veľkej triedy, sa spája s poklesom času určeného na činnosti súvisiace s učením a učením sa o 0,5 percentuálneho bodu.

- Učitelia v krajinách OECD starnú: v roku 2013 bolo 36 % stredoškolských učiteľov vo veku aspoň 50 rokov. Tento podiel sa medzi rokmi 2005 a 2013 zvýšil v krajinách s porovnateľnými údajmi v priemere o 3 percentuálne body.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2015), *Education at a Glance 2015: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2015-en